

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра обліку та аудиту

КОРСУН ІРИНА БОРИСІВНА

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ОПОДАТКУВАННЯ (ЗА ДАНИМИ
ПІДПРИЄМСТВА «XXX»)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(освітня програма «Облік і оподаткування»)

Науковий керівник: кандидат
економічних наук, доцент

Крутько Маргарита Анатоліївна

Харків – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Прийняття ефективних управлінських рішень можливе лише за умови володіння необхідною інформацією про фінансовий стан суб'єктів господарювання та за умови належного обліково-аналітичного забезпечення системи управління грошовими потоками. Незбалансованість і нерівномірність надходжень та виплат у розрізі часових інтервалів грошових потоків може призвести як до тимчасового дефіциту, так і до виникнення тимчасово їх вільних обсягів. До дефіциту чи тимчасово вільних грошових коштів призводить неефективне управління ними, або недосконале обліково-аналітичне забезпечення. Ці фактори погіршують стан підприємства, тому саме управління грошовими потоками є одним із найважливіших сегментів фінансової роботи підприємства.

Внутрішня інформація підприємства є найважливішою складовою при управлінні грошовими потоками, особливо в умовах економічної кризи. Виникає необхідність отримання достовірної та повної інформації, завдяки якій будується підґрунтя управлінських рішень щодо грошових потоків. Таку інформацію надає система обліково-аналітичного забезпечення в системі управління грошовими потоками. Обліково-аналітичне забезпечення займає ключове місце в інформаційній системі підприємства і відповідає за формування всіх фінансових і нефінансових показників про внутрішні процеси і зовнішнє середовище підприємства, координує інформаційні потоки. У зв'язку з цим актуальним є питання удосконалення обліково-аналітичного забезпечення системи управління грошовими потоками підприємства.

В сучасній економічній науці проблемам управління грошовими потоками підприємства та формуванню системи ефективного обліково-аналітичного забезпечення приділено значну увагу. Свій внесок у розроблення проблеми аналітичного забезпечення стратегічного управління грошовими потоками здійснили В.С. Андрієць, І.О. Бланк, Н.С. Барабаш, М.Д. Білик, А. Гален, О.В. Данилюк, Ю.О. Єрешко, В.Г. Кошельок, С.І. Надточій, О.М. Панченко, Л.О. Ситник, І. Спільник та ін. Проте, деякі питання формування обліково-аналітичної інформації для управління грошовими потоками підприємства залишаються і надалі актуальними та потребують подальших досліджень.

Мета та завдання кваліфікаційної роботи. Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками в підприємствах агропродовольчої сфери.

Мета кваліфікаційної роботи обумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- розкрити склад грошових коштів;
- обґрунтувати економічну сутність та класифікацію грошових потоків;
- узагальнити методологічні засади управління грошовими потоками підприємства;

- проаналізувати основні показники діяльності ПрАТ «Балаклійське хлібоприймальне підприємство» м. Балаклія Харківської області;
- охарактеризувати стан обліку касових операцій та грошових коштів на поточних рахунках в банку в ПрАТ «Балаклійське хлібоприймальне підприємство» м. Балаклія Харківської області;
- розкрити зміст, призначення і порядок складання звіту про рух грошових коштів;
- обґрунтувати напрями удосконалення обліку обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства.

Об'єктом дослідження є господарські операції з обліку грошових коштів підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й організаційні аспекти обліку грошових коштів підприємства.

Методи дослідження. З метою вирішення поставлених у роботі завдань дослідження проводилося із застосуванням загальнонаукових методів і емпіричних методичних прийомів економічної науки. При дослідженні теоретичних засад обліку грошових коштів використовувалися прийоми абстрактно-логічного методу (аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія і зіставлення). В аналітичних дослідженнях застосовувалися методи порівняння, графічного зображення, табличного подання, групування. При розробці пропозицій щодо удосконалення обліку грошових коштів використовувалися методи причинно-наслідкового зв'язку та абстрагування.

Інформаційною базою дослідження були нормативно-законодавчі акти України, літературні джерела, первинні документи, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, фінансова та статистична звітність ПрАТ «Балаклійське хлібоприймальне підприємство» м. Балаклія Харківської області.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукові праці загальним обсягом 0,3 д. а.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку літератури та додатків. Вона виконана на 96 сторінках комп'ютерного тексту, містить 15 таблиць та 7 рисунків. Список використаних джерел налічує 91 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи обліку та аудиту виробничих запасів» розглянуто склад грошових коштів та завдання їх обліку; економічну сутність та класифікацію грошових потоків; види рахунків в банках; методологічні засади управління грошовими потоками.

У другому розділі «Стан обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками» розкрито організаційно-економічну характеристику підприємства; первинний, синтетичний і аналітичний облік касових операцій

і грошових коштів на рахунках а банку; зміст, призначення і порядок складання звіту про рух грошових коштів.

У *третьому розділі* «Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління грошових потоків» розкрито: удосконалення обліку грошових коштів; організацію контролю за наявністю й рухом грошових коштів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретико-методичні положення та запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками. Висновки і пропозиції, сформовані на основі результатів дослідження, полягають у наступному:

1. В сучасних економічних умовах актуальною є розробка і використання у практиці обліку та контролю нових підходів до ефективного управління грошовими потоками підприємства.

2. Визначено, що відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» грошові кошти (гроші) – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Грошові потоки – це надходження і витрати грошових коштів та їхніх еквівалентів. За джерелами надходження грошові потоки поділяють на внутрішні та зовнішні.

За видами діяльності виділяють грошовий потік від операційної діяльності, грошовий потік від інвестиційної діяльності та грошовий потік від фінансової діяльності.

3. Проведено оцінку основних економічних та фінансових показників ПрАТ «Балаклійське ХПП». В 2019 році підприємство спеціалізувалося на вирощуванні соняшника та зернових культур, питома вага яких в структурі товарної продукції склала відповідно 32,95 % та 26,25 %, а також на виробництві продукції борошномельно-круп'яної промисловості, питома вага якої в структурі товарної продукції склала 23,29 %. Валова продукція в постійних цінах в 2019 році в порівнянні з 2017 роком зменшилася на 2,1 % і склала 53816,2 тис. грн., товарна продукція за аналогічний період – зменшилася на 19,2 % і склала 119246,0 тис. грн. Площа сільськогосподарських угідь за 2017-2019 роки зменшилася на 20,3 % і склала 4790,3 га.

Середньооблікова чисельність працівників в 2019 році в порівнянні з 2017 роком зменшилася на 23,7 % і склала 158 чол., середньорічна вартість основних засобів зменшилася на 11,6 % і становила 79839,5 тис. грн., середньорічна вартість оборотних активів збільшилася на 40,6 % і склала 180922,0 тис. грн. В 2019 році збиток становив 45144,0 тис. грн. Рівень збитковості підприємства в 2019 році склав 6,2 %. Отже, підприємство має звужений тип відтворення.

4. Підприємство «ХХХ» неліквідне та неплатоспроможне підприємство, так як всі показники не відповідають значенням, що рекомендуються. Підприємство не має достатньо оборотних активів для погашення своїх поточних зобов'язань.

5. Оборотність активів (коефіцієнт ресурсовіддачі) в Підприємство «ХХХ» в 2019 році склав 0,43, що на 0,15 менше, ніж в 2017 році. Фондовіддача в 2019 р. складає 1,49, що на 0,14 менше в порівнянні з 2017 роком. Коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшився на 0,49 і склав 0,66. Відповідно, період одного обороту оборотних активів збільшився на 232 дні і склав 545 днів. Період погашення кредиторської заборгованості, днів в 2019 році в порівнянні з 2017 роком збільшився на 98 днів і склав 196 днів. За системою показників ділової активності підприємства можна зробити висновок, що ділова активність знижується.

6. В 2019 році Підприємство «ХХХ» отримало збиток від реалізації продукції в розмірі – 7903,0 тис. грн. При цьому рівень збитковості реалізованої продукції склав 6,6 %. Збитковість витрат на реалізацію продукції (збитковість підприємства) в 2019 році склала 6,2%. Такі зміни характеризують зниження ефективності діяльності підприємства.

7. Підприємство у 2017 році отримало у результаті господарської діяльності (всіх видів) від'ємне значення чистого руху грошових коштів. У 2018 році чистий грошових коштів позитивний – 178,0 тис. грн, а вже у 2019 році знову від'ємне значення чистого руху грошових коштів 187,0 тис. грн., що навіть перевищило минулорічне позитивне значення чистого руху коштів.

8. Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності у звітному році в порівнянні з попереднім зріс на 46521,0 тис. грн, або у 3,3 рази. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності у звітному році в порівнянні з попереднім зріс на 1815 тис. грн, або на 100,1 %. В 2019 році мало місце суттєве збільшення відтоку, пов'язаного з фінансовою діяльністю на 48701, 0 тис. грн, що у 3,3 разів перевершувало надходження у попередньому році. Недостатність надходжень грошових засобів для покриття потреб підприємства зумовлює їх дефіцит.

9. Документальним відображенням формування облікової політики є Наказ про облікову політику. Для ведення бухгалтерського обліку в Підприємство «ХХХ» створено бухгалтерську службу. Для зручності ведення облікового процесу на підприємстві використовується автоматизована форма обліку на основі програми «1С: Бухгалтерія 7.7». Це забезпечує високий рівень організації праці бухгалтерів; підвищує оперативність, точність та аналітичність облікової інформації; сприяє прискоренню документообігу та складання звітності.

10. Визначено, що усі записи у бухгалтерському обліку рух грошових коштів проводяться на підставі відповідних первинних документів. Надходження грошей в касу Підприємство «ХХХ» оформляють прибутковими касовими ордерами, видачу грошей- видатковими касовими ордерами та відомістю на виплату готівки. При здійсненні безготівкових розрахункових операцій Підприємство «ХХХ» використовує систему «Клієнт-Банк».

11. Для обліку і узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів у касі призначено рахунок 30 «Готівка», за дебетом якого відображається надходження грошових коштів у касу підприємства, за кредитом – виплата грошових коштів із каси підприємства.

Для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій призначено рахунок 31 «Рахунки в банках», за дебетом якого відображається надходження грошових коштів, за кредитом – їх використання.

12. Визначено, що метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період. Форма та вимоги до складання Звіту про рух грошових коштів визначені НП(С)БО 1.

13. Обґрунтовано, що перспективною формою розрахунків між підприємством та його покупцями й замовниками є акредитив. Акредитив – це специфічна форма безготівкових розрахунків, при яких одна установа банку доручає іншій провести за рахунок спеціально заброньованих для цього грошових коштів оплату товарно-транспортних документів за відвантаженими товарами чи надані послуги. Форма розрахунків за акредитивами є засобом адаптації системи безготівкових розрахунків до економічних відносин в умовах кризової економіки. Облік акредитивів слід здійснювати на субрахунках 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті» та 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті».

14. Обґрунтовано доцільність та визначено порядок запровадження в Підприємство «XXX» зарплатного проекту щодо перерахунку заробітної плати на рахунки працівників.

15. Запропоновано використання моделі контролю за станом ведення бухгалтерського обліку, яка полягає у розподілі конкретних процедур між видами контролю з прив'язкою до етапів облікового процесу, з метою комплексного дослідження ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів.

У цій моделі середовище контролю облікового процесу розділене на шість основних етапів контролю, для кожного з яких характерні особливі методи та прийоми перевірки, які полягають у контролюванні операцій руху грошових коштів та їх еквівалентів; вимірювання результатів; документального оформлення наявності та руху грошових коштів та їх еквівалентів; заповнення реєстрів; формування звітності про рух грошових коштів; прийняття рішень. На кожному з цих етапів здійснюється як початковий і наступний, так і оперативний контроль, які в сукупності формують 18 секторів контролю з притаманними завданнями та об'єктами. Застосування внутрішнього аудиту та обраної моделі контролю сприятиме більше ефективному управлінню грошовими потоками на підприємстві.

167. Визначено, що основу оптимізації грошових потоків Підприємство «XXX» складає забезпечення балансу позитивних та негативних грошових

потоків, адже негативно впливає на діяльність як дефіцитний так і надлишковий грошові потоки.

Запропоновано структурно-логічну схему оптимізації грошових потоків підприємства, яка складається з 6 послідовних етапів: формування стратегії оптимізації грошових потоків, оптимізація грошових потоків за їх обсягами планового періоду, оптимізація грошових потоків у часі, реалізація управлінських рішень щодо оптимізації грошових потоків, аналіз досягнутих результатів і останній – коригування відповідних цільових параметрів розвитку підприємства. Виконання всіх етапів цієї схеми забезпечить інтеграцію заходів оптимізації грошових потоків підприємств у загальну систему управління грошовими потоками, координує управлінські дії, а також підвищує ефективність фінансового управління підприємством.

Отже, запропоновані етапи управління дозволять підприємству збалансувати грошові потоки в часі та просторі, скоротити витрати та покращити його фінансовий стан, і в результаті призведе до покращення інвестиційної привабливості підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Корсун І.Б., Пилипчук І.В., Рибка Л.П. Сутність та значення облікової політики підприємства. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства*: збірник наукових праць. Харків: ХНТУСГ, 2020, № 3. С. 116-119.

2. Корсун І.Б., Шарова А.Г., Карпенко О.О. Сучасні тенденції та вплив digital-технологій на стан бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні проблеми розвитку сучасної науки*: матеріали XV всеукр. наук-практ. конф., (м. Полтава, 21 травня 2020 р.). Полтава: Видавець Шевченко Р.В., 2020. С. 147-150.

3. Корсун І.Б., Романащенко І.О., Романащенко М.О Основні аспекти інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку економіки. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства*: збірник наукових праць. Харків: ХНТУСГ, 2020, № 3. С. 84-86.

АНОТАЦІЯ

Корсун І.Б. Обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками в сучасних умовах оподаткування (за даними ПрАТ «Балаклійське хлібоприймальне підприємство» м. Балаклія Харківської області). – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеню вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020 р.

Кваліфікаційну роботу присвячено обґрунтуванню теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками в підприємствах в підприємствах агропродовольчої сфери.

Розкрито склад грошових коштів, обґрунтовано економічну сутність та класифікацію грошових потоків, узагальнено методологічні засади управління грошовими потоками підприємства.

Розраховано показники організаційно-виробничої характеристики та фінансового стану ПрАТ «Балаклійське хлібоприймальне підприємство» м. Балаклія Харківської області. Розкрито зміст, призначення і порядок складання звіту про рух грошових коштів. Розкрито стан обліку грошових коштів на підприємстві, що досліджується, та здійснено порівняння з нормативними методичними положеннями.

Обґрунтовано доцільність та визначено порядок запровадження в Підприємство «ХХХ» зарплатного проєкту щодо перерахунку заробітної плати на рахунки працівників.

Запропоновано використання моделі контролю за станом ведення бухгалтерського обліку, яка полягає у розподілі конкретних процедур між видами контролю з прив'язкою до етапів облікового процесу.

Запропоновано структурно-логічну схему оптимізації грошових потоків підприємства, яка складається з 6 послідовних етапів: формування стратегії оптимізації грошових потоків, оптимізація грошових потоків за їх обсягами планового періоду, оптимізація грошових потоків у часі, реалізація управлінських рішень щодо оптимізації грошових потоків, аналіз досягнутих результатів і останній – коригування відповідних цільових параметрів розвитку підприємства.

Ключові слова: облік, контроль, грошові кошти, грошові потоки, обліково-аналітичне забезпечення, управління.

SUMMARY

Korsun I.B. Accounting and analytical support of cash flow management in modern tax conditions (according to the data of PJSC «Balakliya Bakery Reception Company» of Balaklia, Kharkiv region). – Manuscript.

Qualification work for the Bachelor's degree in specialty 071 «Accounting and taxation». – Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture, Kharkiv, 2020.

Qualification work is devoted to the substantiation of theoretical and practical recommendations for improving the accounting and analytical support of cash flow management in enterprises in the agri-food sector.

The composition of cash is revealed, the economic essence and classification of cash flows are substantiated, the methodological principles of cash flow management of the enterprise are generalized.

Indicators of organizational and production characteristics and financial condition of PJSC «Balaklia Bread Receiving Enterprise» of Balaklia, Kharkiv region. The content, purpose and procedure for compiling a statement of cash flows are disclosed. The state of cash accounting at the enterprise under study is revealed and a comparison with normative methodical provisions is made.

The expediency and the order of introduction in PJSC «Balakliyske HP» of the salary project concerning recalculation of a salary on accounts of workers are proved.

It is proposed to use a model of control over the state of accounting, which consists in the distribution of specific procedures between the types of control with reference to the stages of the accounting process.

The structural and logical scheme of cash flow optimization of the enterprise is offered, which consists of 6 consecutive stages: formation of cash flow optimization strategy, cash flow optimization according to their volumes of the planning period, cash flow optimization in time, implementation of management decisions on cash flow optimization and analysis. the last - adjustment of the corresponding target parameters of development of the enterprise.

Key words: accounting, control, cash, cash flows, accounting and analytical support, management.